

224025 - Safer ayı hakkında kısa bilgiler

Soru

Safer ayının, Muharrem ayı gibi bir meziyeti var mıdır? Detaylı bilgi vererek bu konuya ışık tutmanızı sizden ricâ ediyorum.

Bazı insanların bu ayda uğursuzluğa inandıklarını işittim. Bunun sebebi nedir?

Detaylı cevap

Hamd, Allah Teâlâ'ya mahsustur. Salât ve selâm, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in üzerine olsun.

Safer ayı, Muharrem ayından sonra gelen 12 hicrî aydan birisidir.

Bazı kimseler: "'Safer' diye adlandırılmasının sebebi; Mekke halkı bu ayda yolculuğa çıktıkları zaman Mekke'nin insanlardan boşalması ve yalnız kalmasından dolayıdır", demişlerdir.

Bazı kimseler de: "Bu ayın Safer diye adlandırılmasının sebebi; Arapların bu ayda kabilelerle savaşmaları ve savaştıkları kabilelerin her türlü mallarını alarak onları mal ve mülkten yoksun (elleri boş) bırakmalarından dolayıdır", demişlerdir.[1]

Bu ay hakkındaki konumuz, aşağıdaki noktaları içermektedir:

1. Câhiliye arapları tarafından bu ay hakkında gelen şeyler.
2. Câhiliye halkının, bu ayda İslâm şeriatına aykırı olan hareketleri.
3. İslâm'a mensup kimselerde bulunan bu ay hakkındaki bid'atlar ve bâtil inançlar.
4. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hayatında bu ayda meydana gelen savaşlar ve önemli olaylar.
5. Safer ayı hakkında gelen uydurma ve yalan hadisler.

Birincisi: Câhiliye arapları tarafından bu ay hakkında gelen şeyler:

Câhiliye araplarının Safer ayında iki büyük çirkin davranışları vardı:

Birincisi: Takdim ve tehir konusunda bu ayla diledikleri gibi oynamalarıdır.

İkincisi: Bu ayın uğursuzluğuna inanmalarıdır.

1. Bilindiği üzere Allah Teâlâ yılı, on iki ay olarak yaratmış, bunlardan dört tanesini "Haram aylar" saymış ve şânlarının yüceliğinden dolayı bu aylarda savaşmayı haram kılmıştır.

Bu haram aylar şunlardır: Zilkâde, Zilhicce, Muharrem ve Receb.

Bunu doğrulayan söz, Allah'ın kitabından Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الَّذِي كَانَتْ عَلَىٰ النَّاسِ مِنْ قَبْلِهِ يَتَّبِعُونَ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿36﴾
[سورة التوبة الآية: 36]

"Şüphesiz, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günkü hükmünde (ve Levh-i Mahfuz'da yazılı olduğu), ayların sayısı on iki ay olup bunlardan dördü haram aylardır. İşte dosdoğru dîn budur.O halde bunlarda (bu aylarda) nefislerinize zulmetmeyin ve müşrikler nasıl sizinle topyekün savaşıyorlarsa, siz de onlarla topyekün savaşın ve bilin ki Allah, (desteği ve yardımı ile) takvâ sahipleriyle beraberdir." [2]

Nitekim müşrikler bunu böyle bilmişler, fakat bu ayı, kendi arzularına göre takdim ve tehir etmişlerdir. Bu takdim ve tehir işinden birisi de, Muharrem ayının yerine, Safer ayını öne almalarıdır (üç ay arka arkaya haram olmasın diye Muharrem ayının haramlığını Safer ayından sonraya ertelemişlerdir).

Müşrikler, hac aylarında umre yapmanın, günahların en büyüğü olduğuna inanırlardı.

Aşağıdaki zikredilen şeyler, bazı ilim ehlinin bu konudaki görüşlerdir:

a) İbn-i Abbas'tan -radiyallahu anhumâ- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

كَأْتُوا يَرْوُونَ أَنَّ الْعُمْرَةَ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ مِنْ أَفْجَرِ الْمَجُورِ فِي الْأَرْضِ، وَيَجْعَلُونَ الْمُحَرَّمَ صَفْرًا، وَيَقُولُونَ: إِذَا بَرَأَ
الدَّبْرُ، وَعَفَا الْأَنْزُ، وَأَسْلَخَ صَفْرًا، حَلَّتِ الْعُمْرَةُ لِمَنْ اعْتَمَرَ. ([رواه البخاري ومسلم])

"Câhiliye halkı, hac aylarında umre yapmayı, yeryüzünde işlenen en büyük günah olarak görürlerdi. Bundan dolayı Muharrem'i Safer yaparlar (Muharrem'in yerine Safer'i öne alırlar) ve şöyle derlerdi: (Uzun hac yolculuğu sebebiyle üzerine binilen) devenin sırtında meydana gelen yara iyileşir, günlerce yol yürüyen devenin ayak izleri silinir ve Safer ayı çıkarsa, umre yapmak isteyen kimseye umre helal olur." [3]

b) İbn-i'l-Arabî şöyle demiştir:

"İkinci Mesele: Allah'ın haram kıldığı haram ayların yerlerini değiştirip erteleme şekli (en-Nesî') hakkında üç görüş vardır:

Birinci görüş:

İbn-i Abbas'tan -radiyallahu anhumâ- rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir:

"Cunâde b. Avf b. Umeyye el-Kinânî, her yıl hac mevsimi gelir ve şöyle seslenirdi:

- Dikkat edin! Ebu Sumâme (haram ayların yerlerini değiştirip erteleme konusunda) ne ayıplanır, ne de kendisine cevap verilir! Dikkat edin! Safer ayı, ilk yıl helal aydır. Bundan dolayı biz de onu bir yıl haram, bir yıl da helal sayarız." Bu konuda da Hevâzin, Ğatafân ve Suleymoğulları ile birlikte hareket ederlerdi.

Başka bir rivâyet ise şöyledir: Cunâde b. Avf b. Umeyye el-Kinânî şöyle derdi:

"Şüphesiz ki biz, Muharrem ayını öne aldık, Safer ayını ise erteledik."

Ardından bir sonraki yıl gelince şöyle derdi:

"Şüphesiz ki biz, Safer'i haram saydık, Muharrem'i ise (Safer'den sonra) erteledik."

İşte, haram ayların yerlerini değiştirip erteleme budur. [4]

İkinci görüş: Ziyâdelik (fazlalık):

Katâde şöyle demiştir: "Dalâlet ehli bir topluluk, haram ayları ziyâdeleştirerek Safer'i haram aylardan saymıştır. Onların ileri geleni hac mevsiminde kalkar şöyle derdi:

- Dikkat edin! İlahlarınız bu yıl Muharrem ayını haram (ay) kılmıştır. Bunun üzerine insanlar o yıl Muharrem ayını, haram ay kabul ederlerdi.

Ardından bir sonraki yıl kalkar ve şöyle derdi:

- Dikkat edin! İlahlarınız bu yıl Safer ayını haram (ay) kılmıştır. Bunun üzerine insanlar o yıl Safer ayını, haram ay kabul ederler ve "iki Safer ayı" derlerdi."

İbn-i Vehb ve İbn-i Kâsim, Mâlik'ten buna benzer bir şekilde rivâyet etmiş ve şöyle demiştir:

"Câhiliye halkı, (Muharrem ve Safer aylarını) iki Safer olarak kabul ederlerdi. Bunun içindir ki Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

لَا عَدْوَى وَلَا طَيْرَةَ وَلَا هَامَةَ وَلَا صَفَرَ. [رواه البخاري ومسلم]

"Advâ[5], Tıyara[6], Hâme[7] ve Safer[8] yoktur." [9]

Aynı şekilde Eşheb de Mâlik'ten böyle rivâyet etmiştir.

Üçüncü görüş:

Haccı tebdil etmek (Zilhicce ayından başka bir ayda yapmak):

Mücâhid başka bir senedle şöyle demiştir:

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُصَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُجِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُؤَاطِئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ. [سورة التوبة الآية: ٣٧]
فَيُجِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ رَبِّينَ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ.

"(Allah'ın haram kıldığı) Haram ayların yerlerini değiştirip ertelemek (savaşmak için istedikleri haram ayı, helal aylardan birisiyle değiştirip, kimisini öne almak, kimisini de ertelemek), sadece küfürde (inkârda) ileri gitmektir. Öyle yapmakla kâfirler, (şeytan tarafından) büsbütün şaşırılırlar. Allah'ın haram kıldığı (dört aydan birisini) sayıya (dört haram aya) denk getirmek için onu bir yıl helâl, bir yıl haram sayarlar ve böylelikle Allah'ın

haram kıldığını helâl kabul ederler. Kötü işleri, (şeytan tarafından)kendilerine süslenip güzel gösterildi.Allah, kâfirler topluluğunu hidâyete erdirmez."[10]

(Câhiliye halkı) iki yıl Zilhicce ayında, sonra iki yıl üst üste Muharrem ayında, daha sonra iki yıl üst üste Safer ayında hac yaptılar. (Câhiliye halkı) her yılın bir ayında iki yıl üst üste hac yaparlardı. Öyle ki Ebu Bekir'in -radiyallahu anh- haccı, Zilkâde ayına denk gelmişti. Daha sonra Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Zilhicce ayında hac yapmıştır. Bunun içindir ki Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- sahih bir hadiste hutbede iken şöyle buyurmuştur:

الرَّمَانُ قَدِ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ، ثَلَاثٌ: مُتَوَالِيَاتٌ: ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمَحَرَّمِ وَرَجَبُ مُصَرَ الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ. [متفق عليه]

"Zaman,Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı gündeki sıraya göre sürüp gitmiştir (o da her yılın on iki ay, her ayın da yirmi dokuz ilâ otuz gün arasında olmasıdır). (Kamerî) yıl, on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır. Üçü birbiri ardınca gelir. (Bu aylar:) Zilkâde, Zilhicce, Muharrem ve Cumâdâ ile Şa'ban arasındaki Receb Mudar'dır."[11]

İbn-i Abbas -radiyallahu anhumâ- ve başkası şöyle rivâyet etmişlerdir -lafız, İbn-i Abbas'a âittir:-

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[1]

"Ey insanlar! Sözümü iyi dinleyin.Bilmiyorum, belki bu günden sonra sizinle burada bir daha buluşamayacağım.

Ey insanlar! Bu gününüz nasıl mukaddes bir gün ise, bu ayınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz nasıl mübarek bir şehir ise; canlarınız ve mallarınız da öyle mukaddestir (her türlü saldırıdan emindir).

(Ashabım! Yarın) Rabbinize kavuşacaksınız ve Rabbiniz size amellerinizden (yaptıklarınızdan) soracaktır. Andolsun ki ben, bunu size tebliğ ettim.

(Ashabım!) Kimin yanında bir emânet varsa, onu sahibine versin. Fâizin her çeşidi kaldırılmıştır(ayağımın altındadır). Fakat ana paranız sizindir. Ne zulmedin, ne de zulme uğrayın. Allah, fâizi kaldırmıştır. Abdulmuttalib'in oğlu Abbas'ın fâizinin hepsi kaldırılmıştır (ayağımın altındadır). Câhiliye döneminde güdülen kan davaları kaldırılmıştır. İlk kaldırdığım kan davanız da, Leys oğullarında süt annenin yanında iken Huzeyl kabilesi tarafından öldürülen Rabîa b. el-Haris b. Abdulmuttalib'in kan davasıdır. Câhiliye döneminden kalan ve kaldıracağım ilk kan davası odur.

Ey insanlar! Muhakkak ki, şeytan şu toprağınızda kendisine tapılmaktan ümidini kesmiştir. Fakat siz bunun dışında, hakir gördüğünüz (önemsemediğiniz) amellerinizde ona uyarsanız, bu da onu memnun edecektir.

Ey insanlar! Dîninizi korumak için ondan (şeytandan) sakının. "(Allah'ın haram kıldığı) Haram ayların yerlerini değiştirip ertelemek (savaşmak için istedikleri haram ayı, helal aylardan birisiyle değiştirip, kimisini öne almak, kimisini de ertelemek), sadece küfürde (inkârda) ileri gitmektir. Öyle yapmakla kâfirler, (şeytan tarafından) büsbütün şaşırılırlar. Allah'ın haram kıldığı (dört aydan birisini) sayıya (dört haram aya) denk getirmek için onu bir yıl helâl, bir yıl haram sayarlar ve böylelikle Allah'ın haram kıldığını helâl, helal kıldığını da haram kabul ederler. Zaman,Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı gündeki sıraya göre sürüp gitmiştir (o da her yılın on iki ay, her ayın da yirmi dokuz ilâ otuz gün arasında olmasıdır). (Kamerî) yıl, on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır. Üçü birbiri ardınca gelir. (Bu aylar:) Zilkâde, Zilhicce, Muharrem ve Cumâdâ ile Şa'ban arasındaki Receb Mudar'dır."[\[12\]](#)

İkincisi:

c) Safer ayını uğursuz saymaya gelince, bu, Câhiliye arapları arasında bilinen bir inanç idi ve günümüzde İslâm'a mensup bazı kimselerde de bunun kalıntıları hâlâ devam etmektedir.

Ebu Hureyre'den -radiyallahu anh- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

لَا عَدْوَى وَلَا طِيْرَةَ وَلَا هَامَةَ وَلَا صَفَرَ، وَفِرَّ مِنَ الْمَجْدُومِ كَمَا تَفِرُّ مِنَ الْأَسَدِ. ([رواه البخاري ومسلم])

"Advâ, Tıyara, Hâme ve Safer yoktur.Aslandan kaçtığı gibi, Cüzâm hastalığına yakalanmış kimseden kaç."[\[13\]](#)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymin -rahimehullah- bu konuda şöyle demiştir:

"Safer kelimesi, birden fazla şekilde tefsir edilmiştir:

Birincisi: Bilinen Safer ayıdır.Câhiliye arapları Safer ayının uğursuzluğuna inanırlardı.

İkincisi: Devenin karnına isabet eden ve bir deveden, başka bir deveye geçen (sirâyet eden) bir hastalıktır. (Hadiste) Safer'in Advâ kelimesine atfedilmesi, hâssın (Safer'in), umuma (Advâ'ya) atfedilmesi bâbındandır.

Üçüncüsü: Safer'den kasıt; Safer ayıdır. Bundan da murat; Allah'ın haram kıldığı Haram ayların yerlerini değiştirip ertelemektir. Öyle yapmakla kâfirler, (şeytan tarafından) büsbütün şaşırılırlar. Câhiliye arapları, haram oluşundan dolayı Muharrem ayını, Safer ayına ertelerler (Muharrem ayını, Safer ayının yerine sayarlar) ve Muharrem'i bir yıl helal, bir yıl da haram kabul ederlerdi.

Bu tefsirlerin en tercihli olanı şudur: Safer kelimesinden kastedilen; Safer ayıdır. Çünkü câhiliye arapları Safer'in uğursuzluğuna inanırlardı. Oysa zamanın, olaylara ve Allah -azze ve celle-'nin takdirine hiçbir etkisi yoktur. Safer ayı diğer zamanlar gibidir. Dolayısıyla bu ay da içerisinde hayır ve şerrin olduğu (takdir edildiği) diğer aylar gibidir.

Bazı insanlar, örneğin Safer ayının yirmi beşinci günü belirli bir işi bitirdiklerinde: "Bu iş, hayırlı Safer ayının yirmi beşinci günü bitirilmiştir" diye o günün tarihini yazarlar. Bu davranış; bir bid'atı, başka bir bid'at ile tedâvi etmek bâbındandır. Zirâ Safer ayı, ne hayır, ne de şer ayıdır. Bunun içindir ki seleften bazı kimseler, baykuşun ötüşünü işittiği zaman: "Hayırdır inşaallah" diyenin bu sözüne şiddetle karşı çıkmışlardır.Çünkü baykuşun ötüşüne hayır veya şer denmez.Aksine baykuşun ötmesi, diğer kuşların ötmesi gibidir.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in reddettiği bu dört şey (Advâ, Tıyara, Hâme ve Safer), yalnızca Allah Teâlâ'ya tevekkül etmek ve samimî bir niyete sahip olmak, başına

belâ ve musibet gelen kimsenin, bu gibi şeylere (Advâ, Tıyara, Hâme ve Safer) karşı zayıf ve âciz olmaması gerektiğine delâlet etmektedir.

Bir müslüman, bu gibi şeylerle aklını meşgul ederse, şu iki durumdan birisiyle başbaşa kalır:

Birincisi: (Safer ayında) bir işe girişmesi veya o işten vazgeçmesi ile bu gibi şeylere cevap vermesidir ki, bu takdirde müslüman, hareket ve davranışlarını hakikati olmayan bir şeye bağlamış olur.

İkincisi: Müslümanın (Safer ayında) bir işe başlamayıp bu gibi şeylere aldırılmaması, fakat içinde biraz keder ve üzüntünün kalmasıdır. Bu durum, birincisinden daha hafif olmakla birlikte buna dâvet eden şeylere asla cevap vermemesi ve yalnızca Allah -azze ve celle-'ye güvenip O'na tevekkül etmesi gerekir.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in dört şeyi (Advâ, Tıyara, Hâme ve Safer'i) reddetmesi, onların varlığını reddetmek değildir. Aksine onlar vardır. Fakat bu dört şeyin olaylara etkisinin olduğunu reddetmektir. Bu sebeple olaylara etki eden, yalnızca Allah Teâlâ'dır. Buna göre bir olayın sebebi, bilinen bir sebep ise, o sahîh bir sebeptir. Yok eğer bir olayın sebebi vehm (kuruntu) ise, o da bâtil bir sebeptir. Safer ayının ne kendisi olaylara etki edebilir, ne de kendisi şer için bir sebeptir." [14]

İkincisi: Câhiliye halkının, bu ayda İslâm şeriatına aykırı olan hareketleri:

Buhârî ve Müslim'de geçen Ebu Hureyre'nin -radiyallahu anh- hadisi daha önce geçmişti. Bu hadiste, câhiliye araplarının, Safer hakkındaki inançları yerilmiş, Safer ayının, Allah Teâlâ'nın aylarından birisi olduğu, Safer'in olaylarda hiçbir irâdesinin olmadığı, aksine onun Allah Teâlâ'nın emriyle hareket ettiği açıklanmıştı.

Üçüncüsü: İslâm'a mensup kimselerde bulunan Safer ayı hakkındaki bid'atlar ve bâtil inançlar.

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi'ne şu soru sorulmuştur:

"Ülkemizde bazı âlimler, İslâm dîninde, Safer ayının son Çarşamba günü kuşluk namazı vaktinde bir selâmda dört rekat olarak kılınan, her rekatında Fâtiha sûresi ile birlikte 17 defa Kevser sûresi, 50 defa İhlas sûresi, birer defa Felak ve Nas sûreleri okunup selâm verilen, selâm verildikten sonra 360 defa şu âyet-i kerime okunan:

وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿[سورة يوسف من الآية: ٢١]﴾

"Ve Allah, emrinde gâliptir (hiçbir güç, O'na engel olamaz). Fakat insanların çoğu, (her şeyin Allah'ın elinde olduğunu) bilmezler."[\[15\]](#)

Bunları 3 defa yaptıktan sonra şu âyet-i kerime ile bitirilen:

[\[2\]](#) [سورة الصافات الآيات: ١٨٠ - ١٨٢]

"Onların (iftiracıların) nitelemekte oldukları şeylerden senin izzet sahibi Rabbini tenzih ederiz. Bütün elçilere (rasûllere) selam olsun. Hamd, (dünya ve âhirette) âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur."[\[16\]](#)

Nâfile bir namaz olduğunu iddiâ etmektedirler.

Yine, bu günde sadaka olarak fakirlere bir parça ekmek vermenin, Safer ayının son Çarşamba günü inen belâ ve musibeti savmak için bu âyet-i kerime'nin ayrı bir yeri olduğunu iddiâ etmektedirler.

Ayrıca, her yıl, 320.000 tane belâ ve musibet indiğini, bütün bu belâ ve musibetlerin, Safer ayının son Çarşamba günü geldiğini, bunun ise, yılın en zor günü olduğunu, kim, bu namazı, yukarıda zikredildiği şekilde kılsa, Allah Teâlâ'nın o kimseyi, bu günde inen her türlü belâ ve musibetlerden lütuf ve keremiyle koruyacağını, yine, bu şekilde yapmaya gücü yetmeyen küçük çocukları bile belâ ve musibetlerden koruyacağını iddiâ etmektedirler.

Bu zikredilen şeyler çözüm müdür?

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi âlimleri bu soruya şöyle cevap vermişlerdir:

"Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. Salât ve selâm, Allah'ın elçisine, onun âile halkına ve ashâbına olsun.

Soruda zikredilen bu nâfile namazın, Kur'an-ı Kerim ve sünnetten bir aslının olduğunu bilmiyoruz. Bu ümmetin ilk müslümanlarından ve onlardan sonra gelenlerden hiç kimsenin bu nâfile namazı kıldığına dâir hiçbir şey sâbit olmamıştır. Aksine bu, bid'at bir namazdır.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olduğuna göre şöyle buyurmuştur:

مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ. [رواه مسلم]

"Her kimişimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse, o işlediği şey reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)."[17]

Başka bir hadiste şöyle buyurmuştur:

مَنْ أَخَذَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ. [متفق عليه]

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)se, o ihdâs ettiği şey, kendisine reddolunmuştur (bâtıldır)."[18]

Bu namazı ve zikredilen şeyleri, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e veya sahâbeden birisine nisbet eden kimse, en büyük iftirayı atmış olur ve Allah Teâlâ ona, yalancıların hak ettikleri cezayı versin."[19]

Değerli âlim Muhammed Abdusselâm eş-Şukayrî şöyle demiştir:

"Câhil kimseler, kendilerinden her türlü kötülüğü giderdiğine inanarak, Safer ayının son Çarşamba günü 'Bütün âlemler içinden Nuh'a selâm olsun' gibi, selâm âyetlerini yazmayı ve bu âyetleri, içerisinde su bulunan kaplara koyup o sudan içerek ondan bereket ummayı ve o suyu başkasına hediye etmeyi bir gelenek hâline getirdiler. Bu inanç, bozuk bir inanç, dînde yerilen bir şeyi uğursuz sayma ve bunu yapan kimseyi görenin ona şiddetle karşı çıkması gereken çok çirkin bir bid'attır."[20]

Dördüncüsü: Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hayatında bu ayda meydana gelen savaşlar ve önemli olaylar.

Bunlar pek çoktur. Bu olaylardan bazılarını şöyle sıralamak mümkündür:

1. İbn-i Kayyim -rahimehullah- şöyle demiştir:

"... Sonra Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- "Veddân" adı da verilen "Ebvâ" gazvesine bizzat kendisi katıldı. Bu gazve, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in katıldığı ilk gazve olup Mekke'den Medine'ye hicret edişinden on iki ay sonra Safer ayında meydana gelmiştir. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in beyaz olan sancağını Hamza b. Abdulmuttalib taşımıştır. Sa'd b. Ubâde'yi, kendisinin yerine Medine'de bırakmış ve Kureyş'in ticâret kervanının önünü kesmek için özellikle muhâcirlerle birlikte yola çıkmış, fakat hiç kimseyle karşılaşmamıştı.

Bu gazvede, zamanında Damra oğulları kabilesinin reisi olan Muhaşşî b. Amr ed-Damrî ile Damra oğulları ile savaşmamak ve onların da Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- ile savaşmamaları, kendisine karşı toplanmamaları ve düşmanına yardım etmemeleri konularında aralarında (emân ve yardımlaşma) antlaşması imzaladılar. Bu antlaşmadan sonra Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- onlardan on beş gün uzak durdu.[21]

2. İbn-i Kayyim -rahimehullah- yine şöyle demiştir:

"Hicretin üçüncü yılı Safer ayı gelince, Adal ve el-Kâra kabilelerinden bazı topluluklar Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzuruna gelip içlerinde müslüman kimseler olduğunu, onlara dînlerini ve Kur'an okumayı öğretecek öğretmenleri, kendileriyle birlikte göndermesini istediler. Bunun üzerine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- onlarla birlikte -İbn-i İshak'ın sözünde- altı kişi gönderdi. Buhârî ise: Onlar on kişi idiler, demiştir. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- onların başına, Mersed b. Ebî Mersed el-Ğanevî'yi emir tayin etti. Hubeyb b. Adıyy de onların içindeydi. Bu altı veya on kişilik heyet, onlarla birlikte yola çıktılar. Hicâz'ın kenar bölgelerinde Racî' denilen yere geldiklerinde onlara ihânet ettiler ve onlara karşı Huzeyl kabilesinden yardım istediler. Huzeyl kabilesinin adamları gelip onları kuşattılar ve genelini öldürüp Hubeyb b. Adıyy ve Zeyd b. ed-Desine'yi esir aldılar. Ardından

onları köle olarak Mekke'de sattılar.Çünkü Hubeyb b. Adiyy ve Zeyd b. ed-Desine, Bedir savaşında müşriklerin ileri gelenlerini öldürmüştü." [22]

3. İbn-i Kayyim -rahimehullah- yine şöyle demiştir:

"Hicretin dördüncü yılında, Safer ayında Maûne kuyusu fâciası meydana gelmiştir. Bu fâcianın özeti şöyledir: Mızrakla istediği gibi, mahâretle oynamasından dolayı "Mulâibu'l-Esinne" diye çağrılan Ebu Berâ Âmir b. Mâlik, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzuruna gelmişti. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- onu İslâm'a dâvet etti, fakat o müslüman olmadı (bu dâvete yanaşmadı) ama pek uzak da durmadı.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi vesellem-'e:

-Ey Allah'ın elçisi! Ashâbından bir grup tebliğci göndersen de şu Necd halkına senin bu dînini onlara anlatsalar iyi olur, umarım onlara icâbet ederler, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

-Ben, Necd halkının onlara bir kötülük yapmasından korkuyorum.

Bunun üzerine Ebu Berâ şöyle dedi:

- Ben onları koruyacağım.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, sahâbeden -İbn-i İshak'ın sözüne göre- kırk, Sahih-i Buhârî'deki rivâyete göre yetmiş kişilik -ki doğru olan Buhârî'nin rivâyetidir-bir kurra (hafızlar) heyetini, Sâide oğullarından "Şehâdete Koşan" lakaplı Münzir b. Amr başkanlığında gönderdi. Bunlar, sahâbenin hayırlıları, fazîletlileri, efendileri ve hâfızları idiler. Heyet, Âmir oğulları ile Süleym oğulları kabilelerinin toprakları arasında bulunan Maûna kuyusu mevkiine ulaşınca orada konakladılar.Sonra Ümmü Süleym'in kardeşi Haram b. Milhan adındaki birisine, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in mektubunu vererek onu Amir oğulları kabilesinin reisi Allah'ın düşmanı Âmir bir Tufeyl'e gönderdiler. Bu adam, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in mektubunu bile açıp

bakmadan, adamlarından birisine emredip elçiyi arkasından mızrakla vurarak öldürttü. Haram b. Milhan, mızrak sırtından girince ve akan kanı görünce:

- Kâbe'nin Rabbine yemîn olsun ki kazandım! Dedi.

Ondan sonra da Âmir oğullarına (kabilesinin halkına, bu İslam tebliğcilerini kılıçtan geçirmek üzere) çağrıda bulundu. Ebu Berâ'nın himâyesinde oldukları için halk bu çağrıya uymadı. Bunun üzerine Süleym oğulları, Usayye, Ra'l ve Zekvân kabilelerini yardıma çağırды. Usayye, Ra'l ve Zekvân kabileleri onun çağrısını kabul ettiler ve bu kabileler Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbını çember içine alıp kuşattılar. İçlerinden Neccâr oğulları kabilesinden Ka'b bin Zeyd dışındaki herkesi öldürdüler. Ka'b ise yaralanmış ve şehidler arasında kendinden geçmişti. Kendine geldikten sonra Medine'ye sağ dönmeyi başardı ve hayatta kaldı. Daha sonra Hendek savaşında şehid oldu. Bu tebliğcilerle beraber gitmiş, ancak onları korumak maksadıyla uzaktan gözetleyicilik yapan iki kişi daha vardı. Bu olayın dışında kalarak kurtulmuşlardı. Onlardan biri Amr b. Umeyye ed-Damrî, diğeri de Munzir b. B. Ukbe b. Âmir idi. Arkadaşlarının nerede öldürüldüklerini ancak akbabaları görerek keşfedebildiler. Oraya gittiklerinde korkunç manzara ile karşılaştılar. Arkadaşlarının tümü şehid edilmişti. Düşman ise hala orada bekliyordı. Arkadaşlarının durumunu görünce her ikisi de kılıçlarını çekerek düşman ordusuna saldırdılar. Munzir şehid edildi. Amr b. Umeyye ed-Damrî ise esir düştü. Kendisinin Mudar kabilesinden olduğunu onlara haber verince, Âmir oğulları kabilesi reisi Amr b. Tufeyl onun saçını perçeminden kesti ve annesinin bir köle azad etme borcu olduğundan dolayı Amr'ı onun yerine sayıp serbest bıraktı. Hürriyetine kavuşan Amr b. Umeyye Medine'ye dönerken yolda el-Karkara denilen yere gelince bir ağacın altında dinlenmek için konakladı. Daha sonra onun yanına Kilâb oğulları kabilesine mensup iki kişi geldiler. Amr, onların şehid edilen arkadaşlarının öcünü almak niyetiyle kılıcını çekerek ikisini de öldürüp büyük bir hata işledi. Oysa Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu iki kişiye teminat vermişti. Ama o bundan habersizdi. Medine'ye geldiğinde yaptığını Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e haber verince, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle dedi:

- Andolsun ki sen, (kendilerine emân verilen) iki kişiyi katlettin. Ben, o ikisinin diyetini mutlaka ödemeliyim." [23]

4. İbn-i Kayyim -rahimehullah- şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Hayber savaşına çıkması, Muharrem ayının başında değil, sonunda idi. Hayber'i fethetmesi ise Safer ayında idi." [24]

5. İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Kutbe b. Âmir b. Hudeyde seriyyesinin Has'am kabilesine gelişi faslı:

Seriyyenin gelişi, hicretin dokuzuncu yılı Safer ayında idi.

İbn-i Sa'd şöyle demiştir:

Dediler ki: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Kutbe b. Âmir'i yirmi kişiyle beraber Has'am kabilesinin bir kolu olan (Yemen'deki) Tibâle bölgesine gönderdi ve onlara hücum etmesini emretti. Ardından iki kişinin bir deveye sırayla bindikleri on deve ile yola çıktılar. Derken bir adamı yakalayıp sorguya çektiler ama adam susup onlara hiçbir şeyi haber vermedi. Ardından suyun başında konaklayan topluluğun bulunduğu yerde bağırmaya ve onları tehdit etmeye başlayınca başını vurdular. Sonra (bu on kişilik seriyye) suyun başındaki topluluk uyuyuncaya kadar orada beklediler. Ardından geceleyin onlara baskın düzenleyip şiddetli bir savaşa tutuştular. Öyle ki her iki taraftan pek çok kişi yaralandı. (Seriyye'nin komutanı) Kutbe b. Âmir birçok insanı öldürdü. Daha sonra seriyye develeri, kadınları ve davarları önlerine katarak Medine'ye götürdüler. Bu olayda, seriyyenin baskın düzenlediği topluluk toplanıp biraraya geldiler ve seriyyenin ardından onları takip etmeye başladılar. Fakat Allah Teâlâ onların üzerine öyle büyük bir sel gönderdi ki topluluğun, müslümanlara ulaşmasına engel oldu. Müslümanlar da develeri, kadınları ve davarları önlerine katıp giderlerken onlar müslümanlara bakıyorlar, fakat sel sularını geçip müslümanlara ulaşma imkânını bulamıyorlardı. Böylece müslümanlar onların bakışları arasında uzaklaşıp gittiler." [25]

6. İbn-i Kayyim -rahimehullah- şöyle demiştir:

"Hicretin dokuzuncu yılında Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzuruna Uzra kabilesinden on iki kişilik bir heyet geldi. İçlerinde Cemra b. en-Nu'mân da vardı.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara:

-Bu topluluk kimdir? Diye sordu.

Onların sözcüsü şöyle cevap verdi:

-Biz, tanımamazlık etmeyeceğın Uzra oğullarıyız. Kusay'ın anneden kardeşleriyiz. Kusay'a destek olup yardım eden, Huzâa ve Bekir oğullarını Mekke'den kovanlar, biziz. Bizim akrabalık bağımız ve yakınlarımız vardır.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Hoşgeldiniz ve beni sizi tanımaya vesile olan şeye selâm olsun. O halde müslüman olun!

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Şam'ın fethedileceğini ve Herakliyus'un ülkesine kaçacağını onlara müjdeledi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara, kâhinlere gitmelerini ve daha önceleri yapmakta oldukları putlara kurbanlar kesmeyi onlara yasakladı ve sadece kurban bayramında kurban kesmeleri gerektiğini onlara haber verdi. Uzra heyeti, Ramle'nin evinde birkaç gün kaldıktan sonra kendilerine hediyeler verilmiş halde geri döndüler."[\[26\]](#)

Beşincisi: Safer ayı hakkında gelen uydurma ve yalan hadisler.

İbn-i Kayyim -rahimehullah- (uydurma hadislerin özellikleri hakkında) şöyle demiştir:

"Gelecek tarihli hadisler faslı:

Bu özelliklerden bazıları şunlardır:

Rivâyet edilen hadiste şu şu tarihin olmasıdır.

Örneğın: Şu şu yıl olunca, şöyle şöyle olaylar meydana gelecektir, şu şu ay olunca, şöyle şöyle olaylar meydana gelecektir, denmesi gibi.

Örneğin: Yalancı küstahın: Muharrem ayında ay tutulursa, hayat pahalılığı, savaş ve sultan (devlet başkanı) başa gelecek, Safer ayında ay tutulursa, şöyle şöyle olacaktır, demesi gibi.

Yalancı küstahın, senenin her ayı için böyle şeyler uydurmaya devam etmesi gibi.

Bu anlamdaki hadislerin hepsi, yalan ve iftirâdır."[\[27\]](#)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[\[1\]](#) Bkz: İbn-i Manzûr; 'Lisânu'l-Arab'; c: 4, s: 462-463.

[\[2\]](#) Tevbe Sûresi: 36

[\[3\]](#) Buhârî, hadis no: 1489. Müslim, hadis no: 1240

[\[4\]](#) Allah'ın haram kıldığı haram ayların yerlerini ilk defa değiştirip erteleyen kimsedir. Kinâne kabilesindedir. Asıl adı, Nuaym b. Sa'lebe'dir. Allah'ın haram kıldığı haram ayların yerlerini son defa değiştirip erteleyen kimse ise, Cunâde b. Avf b. Umeyye el-Kinânî'dir. Cunâde, kavmi arasında söz sahibi birisiydi. Hac mevsiminde eşeğinin üzerinde gelir ve şöyle seslenirdi: Ey insanlar! Dikkat edin! Ebu Sumâme bu konuda ne ayıplanır, ne kendisine cevap verilir, ne de dediği reddolunur. Bunun üzerine insanlar ona şöyle derlerdi: Muharrem ayının haramlığını bizden bir ay ertele ve Muharrem ayını, Safer ayında kıl. Bu istek üzerine o da Muharrem ayını onlara helal kılar ve şöyle seslenirdi: Dikkat edin! İlahlarınız, bu yıl Safer ayını haram kıldı. Bunun üzerine insanlar o yıl Safer ayını haram ay kabul ederlerdi. Zilhicce ayında hac yaptıkları zaman (Zilhicce'den sonra gelen) Muharrem ayını bırakıp onu Safer diye adlandırırlardı. Zilhicce ayı bitince, Muharrem ayında savaşa çıkarlar ve bu ayda başka kabilelere saldırırlar ve ganimet alırlardı. Çünkü onlara göre bu ay, Safer ayı idi. Böylelikle onların o yılında iki Safer ayı olurdu. Bir sonraki yıl ise onlara göre Zilhicce, Zilkâde sayılır, Muharrem ise, Zilhicce sayılırdı. Böylelikle Muharrem ayında hac yaparlardı. Bunu da iki yıl üst üste yaparlardı. Daha sonra da bunu değiştirirler ve iki yıl üst üste Safer ayında hac yaparlardı. (Ebu Nebil)

[\[5\]](#) Advâ: Sağlam bir kişiye bir hasta aracılığıyla hastalığının bulaşmasıdır. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in böyle bir şeyin olmadığını söylemesinin sebebi; doğrudan

doğruya o hasta kişi yüzünden hasta olduğuna değil de Allah'ın dilemesi ve takdiri sonucu bu hasta kişiden hastalık bulaştığına inanmanın gerekliliğini belirtmektir. Zira İslâm inancında hastalığın doğrudan doğruya bulaşması yoktur. Her şey Allah'ın izni ve dilemesiyle olur. Bununla beraber İslâm, insanların salgın hastalık olan yerlerden uzak durmak suretiyle tedbir almalarını ve Allah'a tevekkül etmelerini emretmiştir.

[6] Tiyara: Uğura ve uğursuzluğa inanmaktır.

[7] Hâme: Kan davalarında öç ve intikam almak için uydurulmuş bir takım efsanelere inanmaktır. İslâm bunu kesinlikle yasaklar. Câhil arapların inançlarına göre öldürülen bir kimsenin kanından, kemiğinden veya ruhundan kuşlar -özellikle baykuşlar- türeyerek ölünün intikamını alıncaya dek bağırırlar. Bu yüzden ölenin yakınları ölüyü rahat ettirmek için intikamını almak zorunda olduklarına inanırlardı.

[8] Safer: Sefer ayının uğursuz olduğuna inanmaktır. Uğursuzluk din veya dünya ile ilgili hayırlı iş yapmaya niyet edildiğinde sevilmeyen bir şey görüldüğü veya duyulduğu zaman bunun kalbe etki ederek, niyet edilen işten vazgeçirmesi veya kalpte bir üzüntü meydana getirmesidir. Bir iş yapmaya niyet edildiğinde kötü bir şey görmek veya duymak suretiyle bunu uğursuzluk sayıp yapacağı işten vazgeçmek, vazgeçmeyip kalben üzüntü duymaktan daha haramdır ve apaçık bir şirktir. (Çeviren)

[9] Buhârî ve Müslim

[10] Tevbe Sûresi: 37

[11] Buhârî, hadis no: 4662. Müslim, hadis no: 1679

[12] Ahkâmu'l-Kur'an; c: 2, s: 503-504

[13] Buhârî, hadis no: 5387. Müslim, hadis no: 2220

[14] Mecmû' Fetâvâ İbn-i Useymîn; c: 2, s: 113-115

[15] Yusuf Sûresi: 21

[16] Sâffât Sûresi: 180-182

[17] Müslim, hadis no:1718

[18] Buhârî, hadis no: 2697. Müslim, hadis no: 1718

[19] İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi Fetvâları, c: 2, s: 354

[20] "es-Sunen ve'l-Mubtedeât (Sünnetler ve Bid'atlar)"; s: 111-112

[21] Zâdu'l-Meâd, c: 3, s: 164-165

[22] Zâdu'l-Meâd, c: 3, s: 244

[23] Zâdu'l-Meâd, c: 3, s: 246-248

[24] Zâdu'l-Meâd; c: 3, s: 239-240

[25] Zâdu'l-Meâd, c: 3, s: 514

[26] Zâdu'l-Meâd, c: 3, s: 657

[27] el-Menâru'l-Munîf,s: 64

الحاشية السفلية

الحاشية السفلية

1 ↑ أَيُّهَا النَّاسُ! اسْمَعُوا قَوْلِي ، فَإِنِّي لَا أُدْرِي لَعَلِّي لَا أَلْقَاكُمْ بَعْدَ يَوْمِي هَذَا فِي هَذَا الْمَوْقِفِ. أَيُّهَا النَّاسُ! إِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ حَرَامٌ إِلَى يَوْمٍ تَلْقَوْنَ رَبَّكُمْ كَحَرَمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا، فِي شَهْرِكُمْ هَذَا، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، وَإِنَّكُمْ سَتَلْقَوْنَ رَبَّكُمْ فَيَسْأَلُكُمْ عَنْ أَعْمَالِكُمْ. وَقَدْ بَلَغْتُ، فَمَنْ كَانَ عِنْدَهُ أَمَانَةٌ فَلْيُؤَدِّهَا إِلَى مَنْ أُتِّمِنَتْ عَلَيْهَا، وَإِنَّ كُلَّ رَبٍّ مَوْضُوعٌ وَلَكُمْ رُءُوسٌ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ، قَضَى اللَّهُ أَنَّهُ لَا رَبَّاءَ، وَإِنَّ رَبَّاءَ عَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ مَوْضُوعٌ كُلُّهُ، وَإِنَّ كُلَّ دَمٍ كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ، وَإِنَّ أَوَّلَ دِمَائِكُمْ أَضَعَّ دَمَ ابْنِ رَبِيعَةَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، كَانَ مُسْتَرْضِعًا فِي بَنِي لَيْثٍ فَقَتَلْتُهُ هَذَا هَذَا فَهُوَ أَوَّلُ مَا أَبْدَأُ بِهِ مِنْ دِمَائِ الْجَاهِلِيَّةِ.

أَمَّا بَعْدُ، أَيُّهَا النَّاسُ! فَإِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ بَيَّسَ أَنْ يُعْبَدَ بِأَرْضِكُمْ، وَلَكِنَّهُ إِنْ يُطِغَ فِيمَا سِوَى ذَلِكَ مِمَّا تَحْقِرُونَ مِنْ أَعْمَالِكُمْ فَقَدْ رَضِيَ بِهِ، فَاحْذَرُوهُ أَيُّهَا النَّاسُ عَلَى دِينِكُمْ. وَإِنَّ النَّسِيءَ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُصَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُجِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُؤَاطِئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُجِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَيُحَرِّمُوا مَا أَحَلَّ اللَّهُ. وَإِنَّ الرَّمَانَ

قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، وَإِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ:
...ثَلَاثُ مَتَوَالِيَاتٍ وَرَجَبُ مُضَرَ، الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ

﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾.180 ﴿وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ﴾.181 ﴿وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.182 ↑